

Čís. 2227.

Byla-li pohledávka postoupena bance k inkasu, vznikl mezi bankou a postupitelem poměr zmocnitelský. Banka nezachovala se dle §u 1009 obč. zák., přijala-li placení v cizozemsku (v korunách rakouských), ač dle zákonných předpisů bylo platiti v tuzemsku.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1923, Rv I 792/22.)

Dopisem ze dne 20. ledna 1919 postoupil žalobce (tuzemská firma) žalované (tuzemské bance) pohledávku za firmou W. s příkazem, by zaslala účet firmě T. v Berlíně. Pohledávka byla dlužnicí uznána a splatna v Praze. Banka příkazu vyhověla a firma T. zaplatila pak pohledávku ve srozumění se žalovanou. poštovní spořitelnou ve Vídni, v době, kdy již vzhledem k nařízení ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n. nebylo možno vplat převésti do tuzemska. Žalobě, již se žalobce mimo jiné domáhal, by mu žalovaná připsala k dobru postoupenou pohledávku v Kč, procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Dovolací duvod čís. 4 §u 503 c. ř. s. jest opodstatněn. Odvolací soud neuznal žalobu za důvodnou proto, že dle jeho názoru žalovaná banka své povinnosti, která prý pro ni vyplývala z postupu pohledávky a z příkazu postupitelova při postupu, by zaslala k inkasu postoupený účet za firmou W. firmě T. v Berlíně, vyhověla úplně tím, že poslala postoupený účet posléz jmenované firmě a že ji vyzvala, by platila dlužnou částku jen u ní. Pakliže firma T. zaplatila dlužný účet u Vídeňské poštovní spořitelny, ačkoli ji žalovaná banka k tomu nevyzvala, a jí složní listek neposlala, a pakliže vede žalovaná pro žalobce následkem zákazu převodu v korunách splatných, soukromých pohledávek z cizozemska do Československa (nař. ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n.) došlou úhradu za postoupenou pohledávku na účtě rakouských korun, není to dle názoru odvolacího soudu vinou žalované a proto nemůže žalobce, jak činí v žalobě, žádati, by mu úhrada postoupené pohledávky byla žalovanou účtována v korunách československých, aby jeho dluh byl uznán po právu neexistujícím a aby mu žalovaná vydala krycí směnku na 40.000 Kč. Avšak toto stanovisko napadeného rozsudku není správné. Ježto pohledávka za W. byla, jak je nesporno, postoupena žalované bance k inkasu, tedy na účet žalobce, nastal mezi žalovanou bankou a žalobcem ohledně věřitelských práv u postoupené pohledávky poměr mandátní. I byla žalovaná banka vůči žalobci ve výkonu věřitelských práv, tedy také co se týče přijetí placení, povinna zachovati přesnost a vynaložiti pili a poctivost, jak uložena je mandátáři v §u 1009 obč. zák. a dbáti pečlivosti řádného obchodníka, jak stanoví čl. 282 obch. zák. Škodlivé následky opomenutí těchto povinností postihovaly žalovanou (§ 1012 obč. zák.). Je tedy otázka, zdali žalo-

vaná banka při výkonu věřitelských práv u postoupené pohledávky zachovala se, jak právě bylo uvedeno. V úvalu přichází přijetí placení pohledávky. Tuto otázku nutno zodpovědět záporně. Je nesporno, že postoupená pohledávka vzhledem k doložce na účtě »zahlbar und klagbar in Prag« byla splatna v Praze. Odpovídalo tedy přesnému a pečlivému inkasu pohledávky, by placení se stalo a bylo přijato v uvedeném splništi. K této přesnosti a opatrnosti při přijetí placení byla žalovaná přímo nutkána, any valutové poměry v době placení pohledávky — v únoru 1919 — byly neurovnané a nejisté. Zákaz převodu pohledávek, vydaný shora citovaným nařízením, nebyl placení postoupené pohledávky ve splništi na překážku, neboť jak věřitelka, totiž žalovaná banka, tak i dlužnice W. měly sídlo v Československu. Jinde také než ve splništi přijati placení žalovaná dle §u 1413 obč. zák. nemusila. Neodpovídalo tedy uvedené shora povinnosti žalované, pečlivě dbáti toho, by byla postoupená pohledávka řádně zaplacená, přijala-li placení jinde než ve splništi, zejména v cizozemsku. Žalobce z tohoto jednání újmu mít nemůže. Ježto není pochybnosti, že při řádném přijetí placení, to jest při placení v Praze, měl by žalobce úhradu za postoupenou pohledávku nikoli v měně rakouské, nýbrž československé, byl by jeho dluh u žalované banky, jak žalovaná připustila, zaplacen. Na kterém účtě by byla úhrada u žalované banky pro žalobce vedena, zdali na účtě běžném či na účtě postoupených pohledávek, je vedlejší, protože dle bodu 4. odstavce posledního obchodních podmínek, platných u žalované, pokládají se veškeré účty komitentu jen za části jednotného účtu.

Čís. 2228.

Postižní právo solidárního dlužníka, jenž sám zaplatil celý dluh, jest posuzovati nejprve podle právního poměru jeho k solidárně spoluzavázaným, nikoliv pouze dle ustanovení §u 1358 obč. zák.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1923, Rv I 829/22.)

Kupní smlouvou ze dne 20. února 1919 koupil Jan L. od Richarda W-a mlýn, jež pak dne 30. července 1919 prodal žalující společnosti. Z kupní smlouvy ze dne 20. února 1919 byly vyměřeny Janu L-ovi a Richardu W-ovi převodní poplatky a když jich nezaplatili, vedl erár proti nim exekuci, jež zůstala bez výsledku. Poplatky byly potom předsány žalobkyni, jež zaplatila je, upozornivši dříve Jana L-a a Richarda W-a, že poplatky zapraví, ale bude na nich žádati náhradu, a domáhala se pak na obou náhrady rukou společnou a nerozdílnou. První soud prvního stádu žalobě vyhověl. Důvody: Dle §u 73 čís. 3 a) popl. zákona ručí za poplatek rukou společnou a nerozdílnou ten, s něhož se poplatná věc převádí, předal-li věc nabyvateli před zapravením poplatku. Tak jest tomu v tomto případě, a jsou tedy oba žalovaní ohledně převodního poplatku z prvního převodu vůči eráru solidárními dlužníky. Pakliže žalobkyně poplatek ten za ně zaplatila, přechází na ni právo věřitelovo dle §u 1358 obč. zák. právě tak jako příslušelo eráru, tudíž proti oběma solidárně. Odvolací soud